

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Chorzelach
z dnia*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
GMINY CHORZELE
NA LATA 2024-2027**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ.....	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY.....	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	12
7. ADRESACI PROGRAMU	14
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	16
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	17
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	17
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	25
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	31
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	33
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	33
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	38
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	41
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	44
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	45
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	48
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	48
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	49
IV. REALIZACJA PROGRAMU	55
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	55
2. MONITORING I EWALUACJA.....	55
3. FINANSOWANIE	56
SPIS TABEL I WYKRESÓW	57

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.). Artykuł 2. tejże ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy** domowej. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc.** Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej

bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi. Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
4. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń,

nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „**Niebieskie Karty**”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania

interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Procedura „Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2022 r. liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że doznały przemocy, wyniosła ogółem 71 631, z czego 51 935 stanowiły kobiety, 10 982 osoby małoletnie, zaś 8 714 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2022 r. wypełnili łącznie 61 645 formularzy „Niebieskie Karty – A”. Szczegółowe dane za rok 2022 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2022

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” – A” (ogółem), w tym:	61 645
---	--------

liczba formularzy wszczynających procedurę	52 569
liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	9 076
ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą	71 631
w tym liczba kobiet	51 935
w tym liczba mężczyzn	8 714
w tym liczba ofiar małoletnich	10 982
ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową	62 244
w tym liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 497
w tym liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	55 426
w tym liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	321
ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, będących pod wpływem alkoholu	31 807
w tym podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 872
w tym podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	29 901
w tym podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	34
liczba dzieci umieszczonych w niezagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, placówka opiekuńczo-wychowawcza)	566

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, **w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.**

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających

różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadza nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przynosi aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerza zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową będzie **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

W związku ze zmianą terminologii, odnoszącą się do definicji przemocy domowej, zmianom uległy również inne wskazane przez ustawę akty prawne, m.in. ustawa z 17.11.1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550), ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.), ustawa z 6.06.1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375), ustawa z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) oraz ustawa z 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

9 listopada 2023 r. został przyjęty Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który będzie realizowany w latach 2024-2030. Postanowienia programu

przewidują kontynuację działań, które realizowane były dotychczas w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzelach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), która w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie na terenie gminy działań na rzecz osób zagrożonych przemocą domową oraz doznających przemocy domowej, jak również osób stosujących przemoc domową i jej świadków, to również:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700);
7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725),
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chorzele na lata 2022-2027.

Realizacja działań wyznaczonych w Programie może także wymagać odwołania się do takich aktów prawnych, jak:

1. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.);

3. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127, z późn. zm.);
5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266),
8. ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914),

7. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Chorzele na lata 2024-2027 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

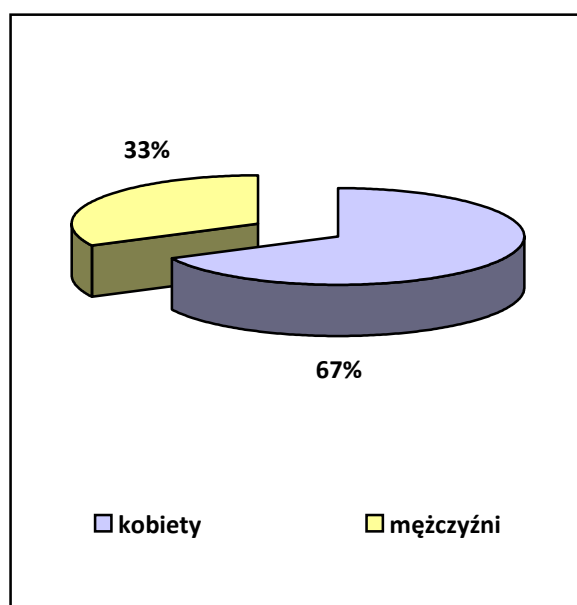
Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

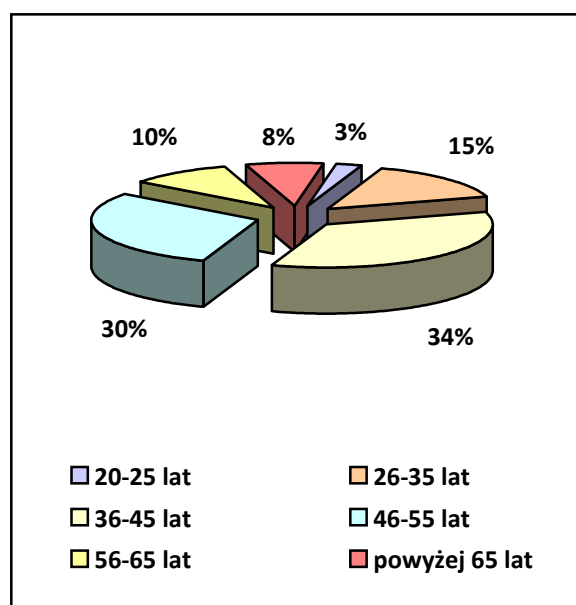
Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Chorzele została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty oraz uczniów. Do analizy przedłożono 40 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 7 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy oraz 50 ankiet skierowanych do uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 67% stanowiły kobiety, a 33% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (34%), 46-55 lat (30%) oraz 26-35 lat (15%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 56-65 lat (10%), a także grupy osób powyżej 65 lat (8%) oraz 20-25 lat (3%). Strukturę ankietowanych wg kryterium płci i wieku ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (62,5%) a następnie osoby zamieszkujące gminę od 8 do 40 lat (37,5%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym (po 32,5%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (20%), podstawowym (10%) oraz gimnazjalnym (5%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięto udział 50 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 58% stanowiły kobiety, 42% mężczyźni. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 28% tej próby, 68% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 14 lat, a 4% osób było w wieku lat 15. Ogół badanych stanowili uczniowie ze szkół podstawowych.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Chorzele jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie przasnyskim, w województwie mazowieckim. Graniczy z gminami: Baranowo, Czarnia, Dzierzgowo, Janowo, Krzynowłoga Mała i Wielbark, a jej powierzchnia wynosi 371,53 km². Strukturę administracyjną gminy tworzy 41 sołectw obejmujących 51 miejscowości.

Gmina ma charakter rolniczy. W strukturze użytkowania terenu przeważają użytki rolne, które zajmują ponad 53% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią prawie 42% jej terenu.

Z końcem 2022 r. gmina liczyła ogółem 10 044 mieszkańców, w tym 4 869 kobiet, które stanowiły 48,47% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 27 osób na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkańców ogółem	10 240	10 086	10 044
w tym kobiet	5 229	4 920	4 869

Dane Urzędu Miasta i Gminy Chorzele.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 186	2 166	2 166
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 276	6 138	6 084
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 778	1 782	1 794

Dane Urzędu Miasta i Gminy Chorzele.

W 2020 r. w zasobach gminy Chorzele znajdowało się 20 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 733,56 m², w których zamieszkiwało 39 osób, oraz 9 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 261 m², w których zamieszkiwało 17 osób.

W roku szkolnym 2022/2023 w gminie funkcjonował żłobek, klub dziecięcy, 10 placówek wychowania przedszkolnego (2 przedszkola i 8 oddziałów przedszkolnych w szkołach), 6 szkół podstawowych oraz Zespół Szkół Powiatowych.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Ośrodka Upowszechniania Kultury oraz Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej wraz z filiami (Filia dla Dzieci i Młodzieży w Chorzelach, Filia Biblioteczna w Duczyminie, Filia Biblioteczna w Zaręczach, Filia Biblioteczna w Krukowie).

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 3 niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej. W gminie działają 3 apteki.

W latach 2020-2022 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 5,70%, 4,10%, 4,11%. Stopa bezrobocia w powiecie przasnyskim w rozpatrywanym okresie wynosiła 9,4%, 9,4%, i 9,3%. Na koniec 2021 r. na terenie gminy funkcjonowało 390 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych, a także budownictwa oraz transport.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Chorzele. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2020-2022 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Urząd Miasta i Gminy Chorzele	ul . Stanisława Komosińskiego 1b,

2.	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	06-330 Chorzele
3.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	
5.	Punkt Konsultacyjny w zakresie uzależnień i przemocy	
6.	Komisariat Policji w Chorzelach	
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SALUS”	ul. Grunwaldzka 50, 06-330 Chorzele
8.	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDEUSZ”	ul. Mostowa 15 A, 06-330 Chorzele
9.	Centrum Medyczne "Gajda-Med" Filia w Zarębach	Zaręby 117, 06-330 Chorzele

Dane Urzędu Miasta i Gminy Chorzele.

Urząd Miasta i Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy domowej w gminie Chorzele w latach 2020-2022.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022

rodzaj	wartość w zł		
	2020	2021	2022
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	163 811,19	167 553,14	178 944,20

Dane Urzędu Miasta i Gminy Chorzele.

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2020	2021	2022
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	137 795,42	184 009,84	268 891,49
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	4 200,00	5 334,75	990,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	600,00	–	–
razem	142 595,42	189 344,59	269 881,49

Dane Urzędu Miasta i Gminy Chorzele.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022 systematycznie rosły z 163 811,19 zł w 2020 r. do 178 944,20 zł w 2022 r. Podobnie wzrastały środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w latach 2020-2022. Największe kwoty w latach 2020-2022 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc domowa stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Tabela 8. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób zaangażowanych w prace MGKRPA	7	7	8

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorzelach.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Chorzele przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2020-2022 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 51 rozmów motywujących oraz skierowali do sądu 1 wniosek o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Działalność MGKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, z którymi MGKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	7	21	23
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MGKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	0

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorzelach.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Miejsko-Gminna Komisja

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Praca MGKRPA w analizowanym okresie była wyjątkowo trudna z powodu występującej pandemii oraz związanych z nią restrykcji, sprawiających okresową potrzebę odłożenia w czasie osobistych kontaktów z osobami uzależnionymi i ich rodzinami. Pomimo trudności członkowie Komisji spotykali się z osobami potrzebującymi pomocy, wspierano rodziny i udzielano im pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Szczególne wsparcie i dużo uwagi poświęcano dzieciom, które często są świadkami przemocy, co staje się dla nich źródłem traumy.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – na obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorskiej służby sądowej, organizacji pozarządowych.

Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotami,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury "Niebieskie Karty",

8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który mówi, że:

Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową

- w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.
- podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny).

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Chorzele w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Chorzele w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	31	31	31
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	118	124	91
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	21	20	12
w tym sporządzonych przez Policję	21	19	11
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	1	1
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	17	17	20
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	10	14	17
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Chorzele.

Tabela 11. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową podjęte w gminie przez ZI w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób stosujących przemoc domową oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu gminy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Chorzele.

W 2022 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Chorzele liczył 31 członków. W ciągu tego roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 91 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 12 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 11 zostało sporządzonych przez Policję, zaś 1 przez pracowników socjalnych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie,

wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2022 r. OPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 2 osoby w kadrze kierowniczej, 6 pracowników socjalnych oraz 16 pozostałych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2020-2022, systematycznie malała (897 w 2020 r., 819 w 2021 r., 702 w 2022 r.). Również liczba osób w rodzinach objętych pomocą OPS-u w tym okresie malała. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2020-2022.

Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2020-2022

liczba beneficjentów	2020	2021	2022
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	897	819	702
liczba rodzin	523	465	408
liczba osób w rodzinach	1 596	1 379	1 241

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba osób w rodzinach, którym w latach 2020-2022 decyzją administracyjną udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, malała i wynosiła odpowiednio: 53, 19 i 13 osób. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną z powodu przemocy, to w 2020 r. było to 85 osób, w 2021 r. 67 osób, natomiast w 2022 r. było to 10 osób. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2022

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc domowa	alkoholizm i narkomania	przemoc domowa	alkoholizm i narkomania
2020	21	28	85	53
2021	20	6	67	19

2022	3	3	10	13
------	---	---	----	----

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych OPS w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania pracownika socjalnego w obszarze przemocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej, rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy domowej Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Mieszkańcy gminy Chorzele mają zapewnioną opiekę w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia

przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły oraz punkty i oddziały przedszkolne na terenie gminy. W ramach zajęć opiekuńczych organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Placówki zapewniają także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, terapię pedagogiczną oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

Wśród uczniów placówek systemu oświaty w gminie prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, kluby wiejskie i kluby sportowe oraz parafie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Chorzele objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Jednostki wsparcia spoza gminy dla osób dotkniętych przemocą domową

lp.	nazwa jednostki	kategoria klienta
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. Berka Joselewicza 6, 06-300 Przasnysz	mieszkańcy powiatu, w tym dzieci i młodzież, rodziny, osoby niepełnosprawne, rodziny zastępcze
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu	
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. Berka Joselewicza 6, 06-300 Przasnysz	dzieci i młodzież, rodzice i nauczyciele
4.	Komenda Powiatowa Policji ul. Świerkowa 5, 06-300 Przasnysz	mieszkańcy powiatu
5.	Sąd Rejonowy w Przasnyszu ul. Świerkowa 7, 06-300 Przasnysz	mieszkańcy powiatu
6.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich, ul. Świerkowa 7, 06-300 Przasnysz	mieszkańcy powiatu

7.	Prokuratura Rejonowa w Przasnyszu ul. Świerkowa 7, 06-300 Przasnysz	mieszkańcy powiatu
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Świętego Wojciecha 14, 06-300 Przasnysz	osoby dotknięte uzależnieniem
9.	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa	wspieranie rodzin – profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów uzależnień, przeciwdziałanie przemocy domowej
10.	Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu w Przasnyszu, ul. Sadowa 9, 06-300 Przasnysz	osoby dotknięte uzależnieniem
11.	Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Życia Rodzinnego w Łomży, ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża	osoby dotknięte przemocą domową lub uzależnieniem

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach i opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje **Komisariat Policji w Chorzelach podległy Komendzie Powiatowej Policji w Przasnyszu**. Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komisariat Policji w Chorzelach, w latach 2020-2022 na terenie gminy Chorzele stwierdzono ogółem: 129 przestępstw w 2020 r., 99 przestępstw w 2021 r. i 110 przestępstw w 2022 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 3 przypadki w 2020 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	liczba przestępstw		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
stwierdzono ogółem przestępstw:	129	99	110
^{w tym} popełnionych przez nieletnich:	3	0	0
^{w tym} według poszczególnych kategorii:			
przeciwko życiu i zdrowiu	3	5	0
przeciwko wolności	7	5	2
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	25	26	18
przeciwko mieniu	24	11	19
przeciwko rodzinie i opiece	28	20	26
przeciwko wiarygodności dokumentów	0	2	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	1	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	1	0	1

Dane Komisariatu Policji w Chorzelach.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2022 r. należały: przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (26 przypadków, o 6 więcej w porównaniu z 2021 r.), przestępstwa przeciwko mieniu (19 przypadków, o 8 więcej w porównaniu z 2021 r.) oraz przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 18 przypadków (o 8 mniej w porównaniu z 2021 r.).

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,
- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,

- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Z analizy danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Chorzela odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w 2022 r. na terenie gminy sporządzono 12 formularzy „Niebieska Karta”. Wśród osób, które doznały przemocy domowej zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn, osób starszych i nieletnich. Ustalono, że w analizowanym czasie osobami stosującymi przemoc byli w większości mężczyźni, ponadto pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba stwierdzonych faktów przemocy	21	20	12
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	21	20	12
liczba osób doświadczonych przemocy domowej	24	21	15
w tym kobiety	17	15	10
w tym mężczyźni	2	3	1
w tym nieletni	3	1	3
w tym osoby starsze	2	2	1
liczba sprawców przemocy domowej	21	20	13
w tym kobiety	2	2	1
w tym mężczyźni	19	18	12
w tym nieletni	–	–	–
liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	19	19	12
w tym kobiety	–	–	–
w tym mężczyźni	19	19	12
w tym nieletni	–	–	–

Dane Komisariatu Policji w Chorzela.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział

w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Przasnyszu**. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2022 r. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Przasnyszu prowadził 16 spraw dotyczących warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 6 spraw dotyczących warunkowego przedterminowego zwolnienia, 74 sprawy dotyczących kary ograniczenia wolności i prac społecznie użytecznych, 36 spraw, w których została ograniczona władza rodzicielska, 2 sprawy dotyczące nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego, oraz 6 spraw dotyczących przejawów demoralizacji.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy Chorzele. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w sprawach bieżących.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogicznych w Przasnyszu**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2022/2023 Poradnia

Psychologiczno-Pedagogicznych w Przasnyszu udzieliła wsparcia dzieciom i młodzieży z terenu gminy Chorzele w formie, m.in.:

- zajęć korekcyjno-kompensacyjnych – 1 dziecko,
- terapii logopedycznej – 5 dzieci,
- wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 10 dzieci,
- rehabilitacji ruchowej – 2 dzieci,
- porad i konsultacji dla rodziców - 170.

Udzielano także pomocy i porad rodzicom i opiekunom dziecka oraz wspierano przedszkola, szkoły i nauczycieli w zakresie organizowania procesu edukacyjnego i wychowawczego i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych.

Specjalistyczne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym świadczy także **Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu w Przasnyszu**. Pomoc w formie terapii, porad lekarskich i konsultacji mogą uzyskać osoby borykające się z problemem uzależnień oraz osoby współuzależnione.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 17. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach	29 751 54 71
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	29 751 54 71
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Salus” w Chorzelach	29 751 50 60
4.	Komenda Powiatowa Policji w Przasnyszu	47 704 82 00
5.	Komisariat Policji w Chorzelach	29 751 50 07
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu	29 752 51 73
7.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu	29 752 26 15
8.	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej	22 376 85 00
9.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	698 761 737
10.	Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego	510 085 979

11.	Niebieska Linia dla osób dotkniętych przemocą	22 668 70 00
12.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37 600 070 717
13.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	801 120 002
14.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
15.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
16.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
17.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
18.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
19.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
20.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
21.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 654 40 41 22 484 88 01

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowym.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;

- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2022 r. na terenie gminy Chorzele funkcjonowało 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia wykaz parafii obejmujących mieszkańców gminy Chorzele.

Tabela 18. Parafie rzymskokatolickie do których należą mieszkańcy gminy

dekanat	nazwa parafii	adres
Chorzele	Parafia pw. Trójcy Przenajświętszej	ul. Kościelna 3a, 06-330 Chorzele
dzierzgowski	Parafia pw. Wszystkich Świętych	Krzynowłoga Wielka 30, 06-330 Chorzele
dzierzgowski	Parafia pw. św. Jana Nepomucena	Duczumin 6, 06-330 Chorzele
Chorzele	Parafia pw. Miłosierdzia Bożego	Krukowo 112, 06-333 Zaręby
Chorzele	Parafia pw. Świętego Wawrzyńca	Zaręby 49, 06-333 Zaręby

Dane Urzędu Miasta i Gminy Chorzele.

Z nadesłanych informacji wynika, iż wszystkie wymienione wyżej parafie prowadzą poradnictwo rodzinne. Parafie w Chorzelach, Krukowie i Zarębach wchodzą w skład dekanatu Chorzele w diecezji łomżyńskiej, natomiast parafie w Duczyminie i Krzynowłodze Wielkiej należą do dekanatu dzierzgowskiego diecezji płockiej, metropolii warszawskiej.

W Kurii Diecezji Łomżyńskiej (ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża) funkcjonuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin, który zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Do głównych zadań Wydziału należą:

- planowanie, organizacja i nadzór nad prowadzeniem przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie;
- organizacja katolickiego poradnictwa rodzinnego;
- kształcenie i stała formacja specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego;
- organizowanie i popieranie rozmaitych inicjatyw i działań w zakresie obrony życia;
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie duszpasterstwa rodzin (uroczystości diecezjalne, rekolekcje, nabożeństwa);
- przygotowywanie pomocy i materiałów w zakresie duszpasterstwa rodzin, przygotowania do małżeństwa i ochrony życia;
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi wspomagającymi rodzinę;
- utrzymywanie kontaktów i współpraca z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi służącymi umacnianiu i rozwojowi rodziny oraz obronie życia.

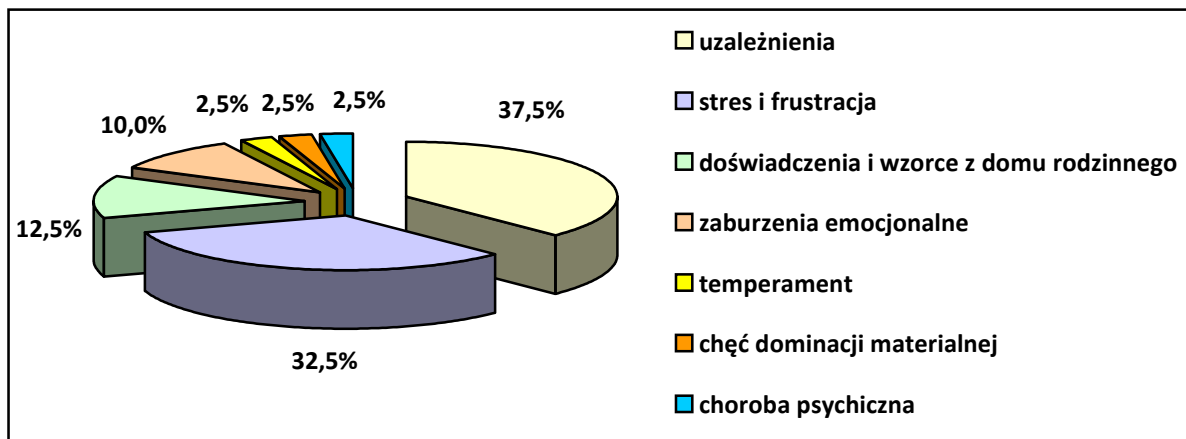
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w gminie Chorzele zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 40 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (37,5%), stres i frustracja (32,5%), doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (12,5%), zaburzenia emocjonalne (10%) a także temperament, chęć dominacji materialnej oraz choroba psychiczna (po 2,5%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

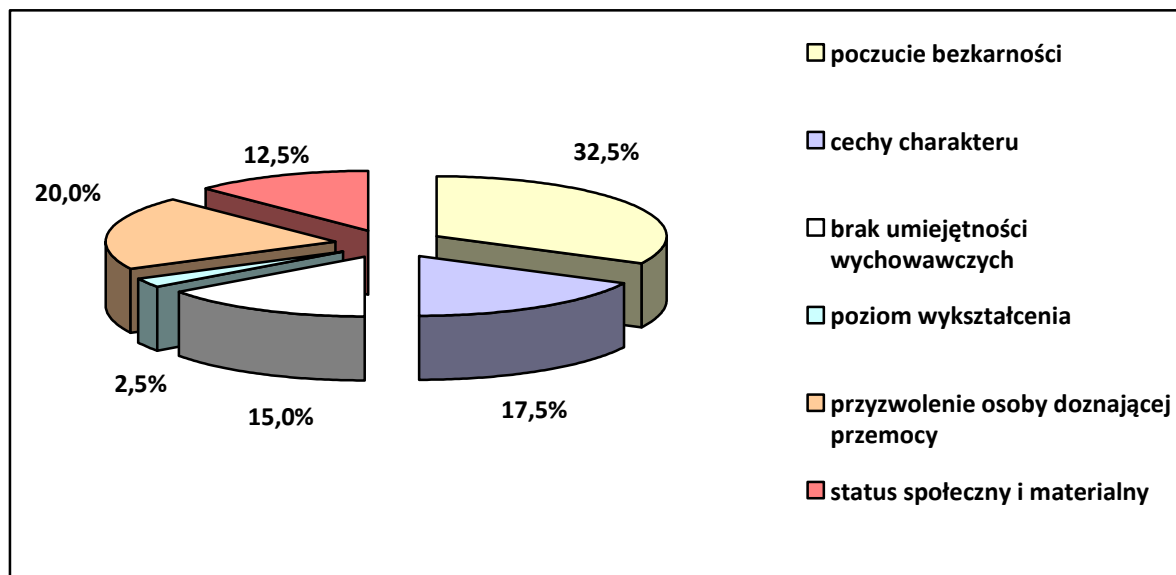
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami były: poczucie bezkarności (32,5%), przyzwolenie osoby doznającej przemocy (20,0%), cechy charakteru (17,5%), brak umiejętności wychowawczych (15,0%), status społeczny i materialny (12,5%), oraz poziom wykształcenia (2,5%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

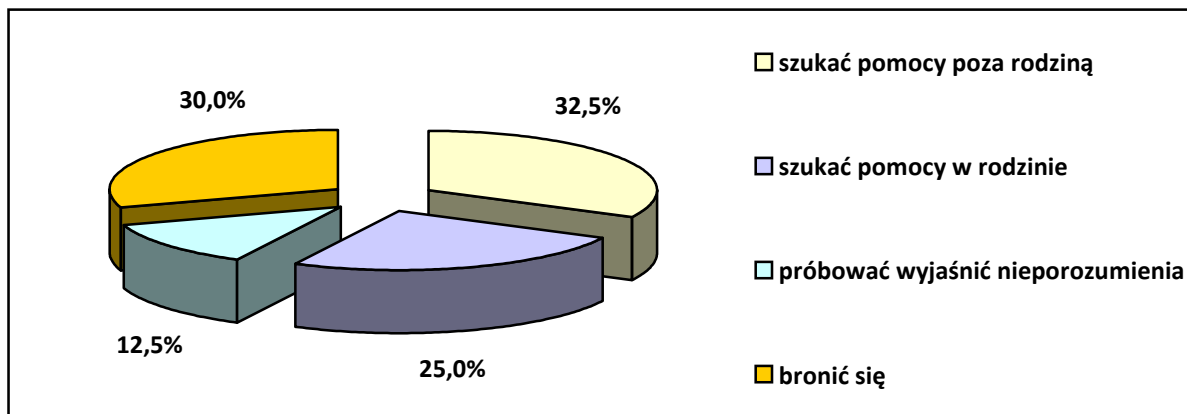
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

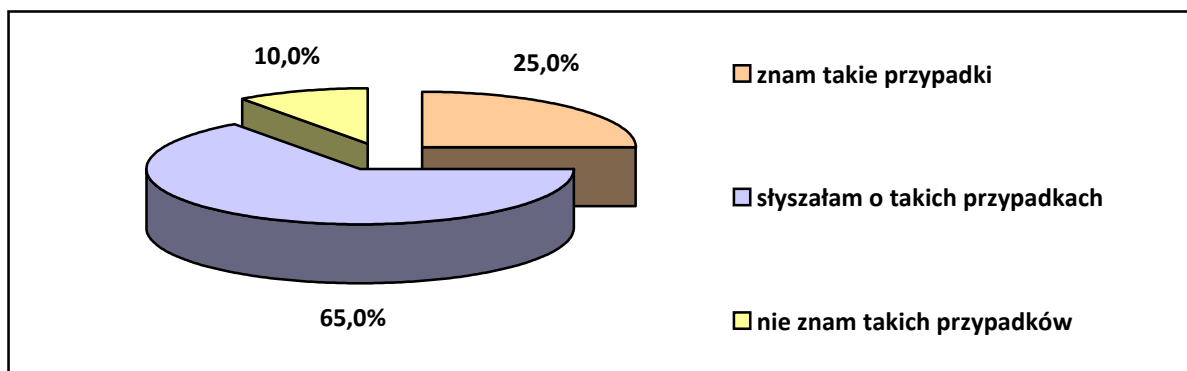

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (32,5%) oraz bronić się (30%), według innych szukać pomocy w rodzinie (25%) lub próbować wyjaśnić nieporozumienia (12,5%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 90% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy domowej w gminie bądź o takich przypadkach słyszała. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

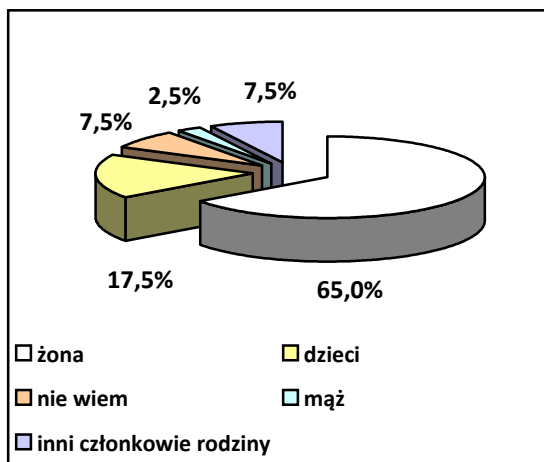
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

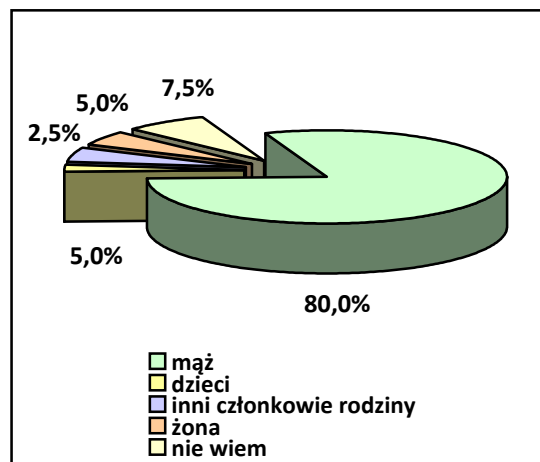
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony i dzieci, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 7. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?

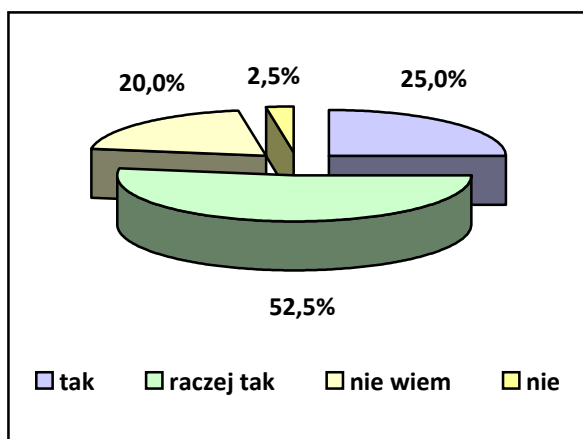
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?

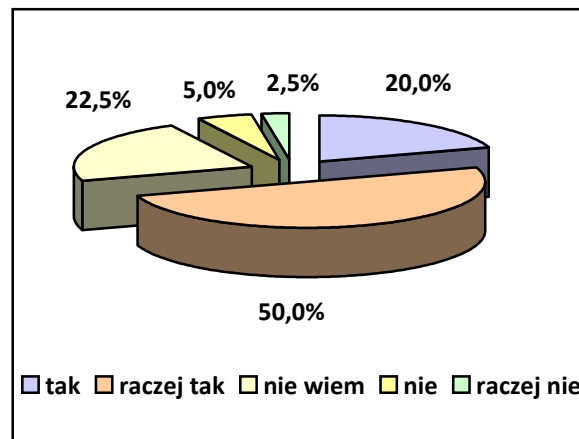
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według 77,5% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Oferty tej nie było w stanie ocenić 20% pytanych. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową 70% ankietowanych uznało za raczej wystarczające lub wystarczające. 22,5% respondentów nie potrafiło ocenić tych działań. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 9. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

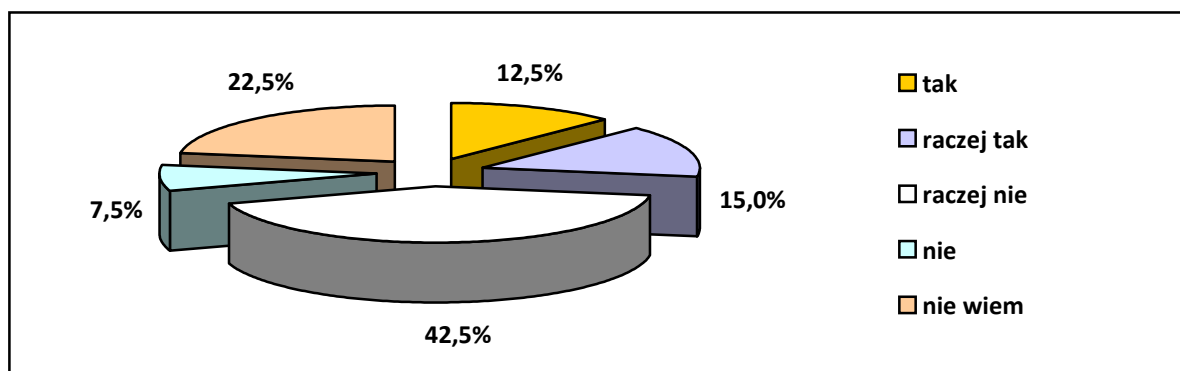

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie gminy. Zdaniem 27,5% ankietowanych przemoc domowa raczej jest lub jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 50% badanych wyraziło

zdanie przeciwne. Opinii w tej sprawie nie miało 22,5% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

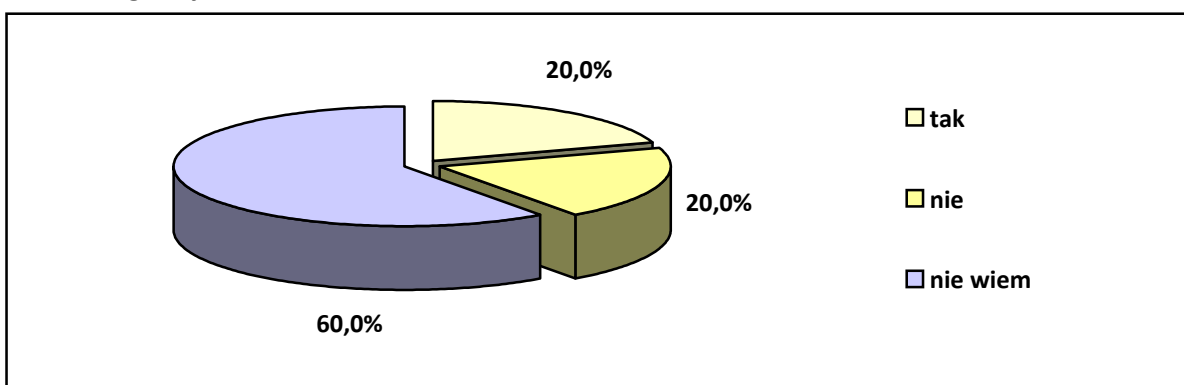
Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

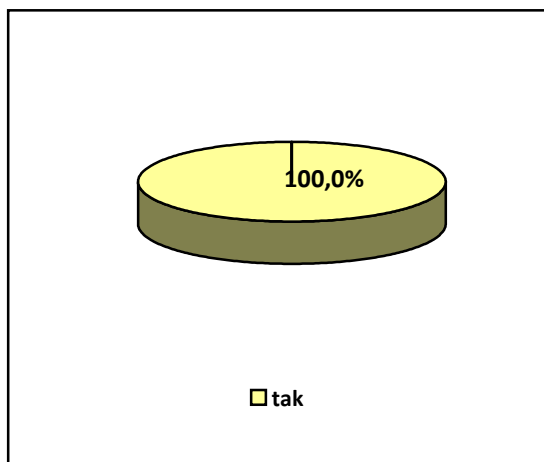

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

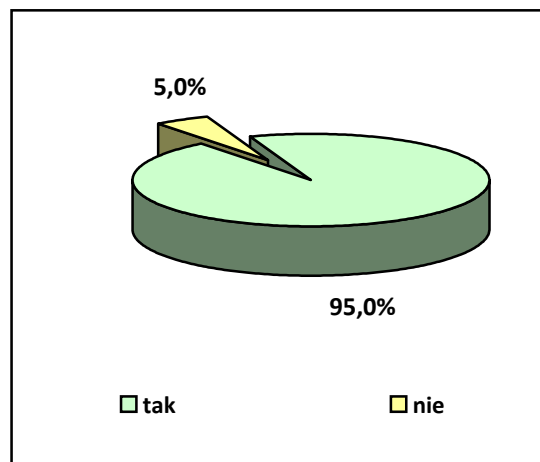
Według 20% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej i tyle samo badanych takiego ryzyka nie dostrzega. Natomiast 60% respondentów nie potrafiło tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 95% badanych znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy psychologicznej i terapeutycznej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce, a także reagowanie na przejawy przemocy oraz rozszerzenie wsparcia dla osób jej doznających. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy, a także wzmocnienia kompetencji kadry pracującej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej poprzez częstsze szkolenia. Dostrzeżono również potrzebę kierowania osób uzależnionych i stosujących przemoc na leczenie odwykowe, zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych, nieuchronnego wymierzania kar oraz izolowania osób stosujących przemoc.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w siedmiu placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2021/2022 ogółem 1 215 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 159 nauczycieli. Z analizy ankiet wynika, iż cztery ankietowane szkoły zatrudniają pedagoga oraz doradcę zawodowego, a trzy logopedę. Uczniowie sześciu szkół mają dostęp do sali gimnastycznej, zaś z boiska sportowego mogą korzystać dzieci z pięciu placówek. We wszystkich ankietowanych szkołach z terenu gminy uczniowie mają zapewniony dostęp do Internetu.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 19. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2021/2022

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	15	6
sięganie po alkohol	–	–	–
sięganie po narkotyki	–	–	–
niszczenie mienia szkolnego	1	2	6
kradzieże na terenie szkoły	–	–	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	–	–	–
udział w grupach negatywnych	–	–	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	–	–	–
autoagresja	–	–	–
ucieczki z domu	–	–	–
przestępczość ujawniona	–	–	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	2	6

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 20. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	5
zaniedbanie dziecka	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	–
przemoc domowa	–
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej stwierdzanych wśród uczniów zachowań negatywnych w otoczeniu szkolnym należały: przypadki palenia papierosów, niszczenia mienia szkolnego oraz przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 5 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz 1 przypadek zaniedbania dziecka.

Przedstawiciele sześciu spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, w jednym przypadku ankietowani nie byli w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił. Dokładnie tak samo rozłożyły się opinie pedagogów jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach dzieci i uczniów.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich respondentów.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Samorząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, kuratorów sądowych, Sąd Rejonowy, Policję, Sanepid, parafie, organizacje pozarządowe.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – zwolnienie z obowiązkowych opłat i składek, a także udostępnianiu podręczników, sprzętu komputerowego oraz zapewnieniu transportu do szkoły. Szkoły organizują paczki świąteczne,

akcje charytatywne na rzecz potrzebujących oraz uczestniczą w akcjach ogólnopolskich („Szlachetna Paczka”).

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie organizowana jest we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, prowadzona jest także pedagogizacja rodziców. W szkole podstawowej w Duczynie utworzono punkt konsultacyjny. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia wychowawców i opieki świetlicowej.

Usprawnienie funkcjonowania placówek oraz poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia pedagoga, psychologa i logopedy w każdej szkole, utworzenia punktu konsultacyjnego dla uczniów i rodziców z problemami wychowawczymi oraz zintensyfikowania współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Przasnyszu. Efektywne funkcjonowanie szkoły wymaga zapewnienia dobrze działającego Internetu. Wśród wypowiedzi pojawiał się postulat zwiększenia liczby zajęć dodatkowych, w tym wyrównawczych oraz potrzeba lepszej organizacji czasu wolnego uczniów.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 50 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 58% stanowiły kobiety, 42% mężczyźni. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 28% uczestników badania, 68% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 14 lat, a uczniowie w wieku 15 lat stanowili 4% tej próby. Reprezentantami ogółu badanych była młodzież ze szkoły podstawowej.

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	26	52,0%
uderzanie	43	86,0%
kopanie	42	84,0%
duszenie	42	84,0%
szarpanie	45	90,0%

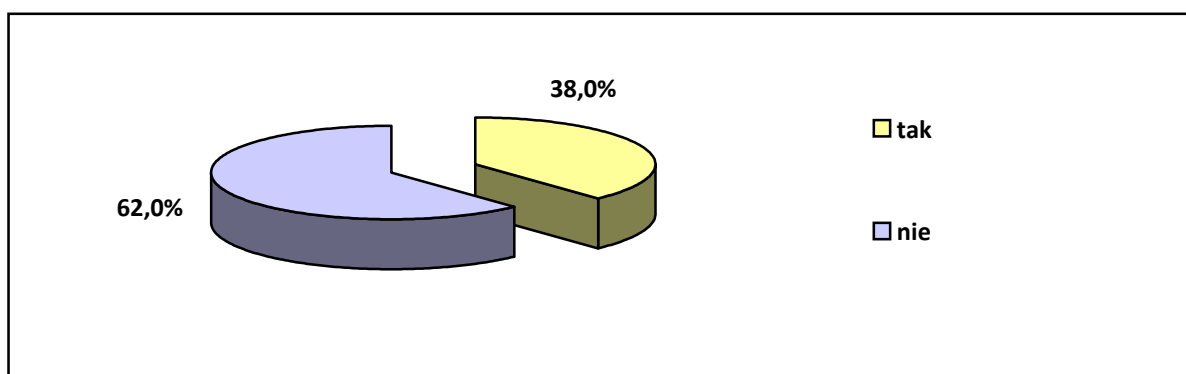
przypalanie ciała	45	90,0%
policzkowanie	33	66,0%
szantaż	40	80,0%
ośmieszanie	29	58,0%
groźenie	37	74,0%
nadmierna krytyka	30	60,0%
szkalowanie w Internecie	29	58,0%
nękanie sms-ami	31	62,0%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: szarpanie i przypalanie ciała (po 90% uczniów), uderzanie (86%) oraz kopanie i duszenie (po 84%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył popychania (52%).

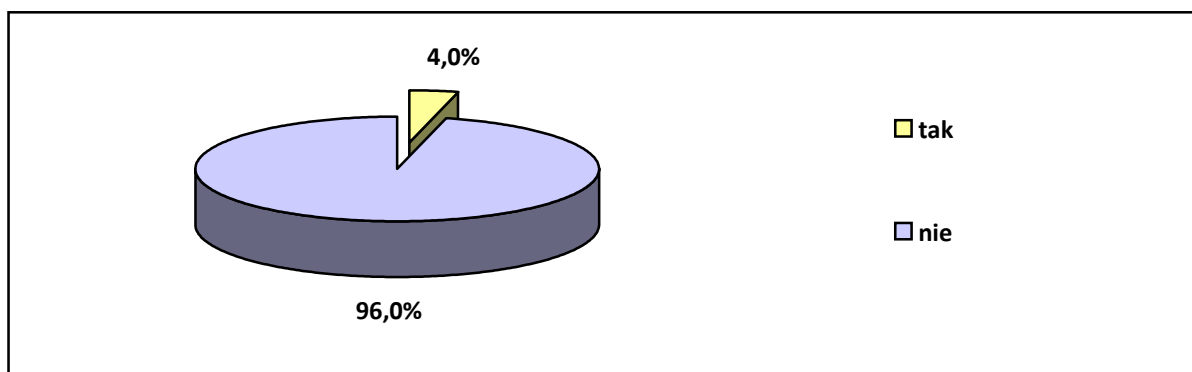
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników 62% uczniów odpowiedziało na to pytanie przecząco. Jednak niepokój może budzić fakt, że 38% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Występowania zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło dwóch uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

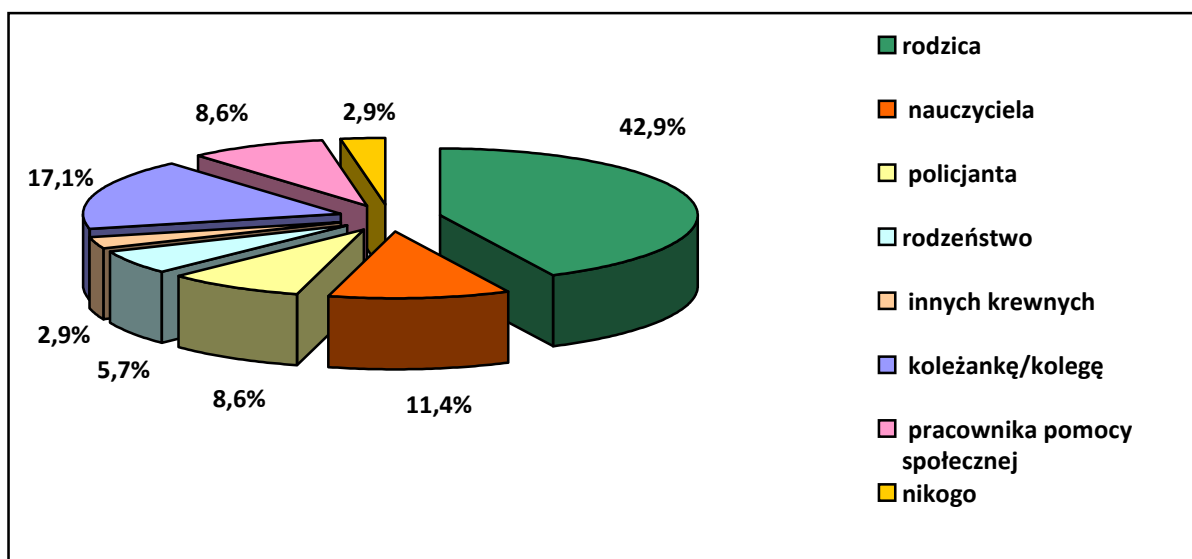
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (78%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 22% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?“, zdecydowana większość (84%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło 16% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, koleżanką i kolegą oraz nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono policjanta, pracownika pomocy społecznej oraz rodzeństwo. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?”, zdecydowana większość (84%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 16% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. Zdecydowana większość (74%) ankietowanych stwierdziła, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 26% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (68%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 16% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy rówieśniczej, i tyle samo (16%) uczniów wskazało na przemoc w środowisku zamieszkania.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.), dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • wypalenie zawodowe osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie

asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową, zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • odpowiednio liczebna i przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niewzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie

w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także odpowiednio liczebna i przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • wypalenie zawodowe osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej. Należy także podkreślić dostosowaną do potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy domowej na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chorzele na lata 2024-2027. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chorzele na lata 2024-2027, jest następujący:

Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie gminy Chorzele poprzez podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: POMOC OSOBOM I RODZINOM DOŚWIADCZAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2024-2027	UMiG, MGKRPA, OPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba rodzin objętych wsparciem ZI 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2024-2027	UMiG, MGKRPA, OPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2024-2027	OPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub

				zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2027	OPS, NGO-s, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2027	OPS, MGKRPA, PCPR, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2024-2027	OPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	OPS, PCPR, Policja, NGO-s, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy

Prowadzenie rozmów i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-educacyjnych.	2024-2027	MGKRPA, ZI, OPS, Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału w programach korekcyjno-educacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
--	-----------	--------------------------	---	--

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE GMINY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2024-2027	OPS, MGKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGO-s, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadank, prelekcji na temat przemocy domowej.	2024-2027	MGKRPA, ZI, OPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, ZPPP, Policja, NGO-s, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba pogadank i prelekcji - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez	2024-2027	UMiG, RM, OPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiana nastawień do problemu przemocy domowej

kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.		sportowo-rekreacyjne, NGO-s, Kościoł		- zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2024-2027	UMiG, RM, OPS, MGKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, ZPPP, NGO-s, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podjęcie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2024-2027	UMiG, RM, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGO-s	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2027	UMiG, MGKRPA, OPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGO-s, Kościoł, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników	2024-2027	UMiG, OPS, MGKRPA, ZI, PCPR, MCPS, Policja,	- liczba odbytych szkoleń	- podwyższenie kompetencji służb

pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom doznającym i zagrożonym przemocą.		placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2024-2027	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, ZPPP	- liczba zajęć - liczba uczestników	- podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2024-2027	UMiG, MGKRPA, OPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy	2024-2027	UMiG, RM, OPS, MGKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe,	- liczba podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom

domowej w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.		placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, Policja, SR, PR, PCPR, ZPPP, NGOs, Kościół	wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2024-2027	UMiG, RM, MGKRPA, ZI, OPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UMiG – Urząd Miasta i Gminy

RM – Rada Miejska

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

MGKRPA – Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ZPPP – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

NGOs – organizacje pozarządowe

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Chorzelach. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Chorzelach – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Miejskiej na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Chorzele na lata 2024-2027 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2022	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020-2022.....	16
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2020-2022	16
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie.....	17
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022	18
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	18
Tabela 8. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022	19
Tabela 9. Działalność MGKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	19
Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Chorzele w latach 2020-2022.....	22
Tabela 11. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc podjęte w gminie przez ZI w latach 2020-2022.....	22
Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2020-2022	23
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2022	23
Tabela 14. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową spoza gminy.....	25
Tabela 15. Przepięstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022	26
Tabela 16. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2020-2022	28
Tabela 17. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	30
Tabela 18. Parafie rzymskokatolickie do których należą mieszkańcy gminy	32
Tabela 19. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2021/2022	39
Tabela 20. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy.....	40
Tabela 21. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	41
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	15
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	15
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	34
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?.....	34
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?	35
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	35
Wykres 7. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?.....	36
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?	36
Wykres 9. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?	36
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	36
Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?	37
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?.....	37
Wykres 13. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?.....	38
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?	38
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?	42
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?	43
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?	43